

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 12/2015

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Advokat Anne Lotte Gulbrandsen

Klagen gjelder: Krav om ytterligere kompensasjon etter
forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt
kompensasjonsordning

Beslutningsdato: 23. november 2015

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Marianne Abeler
Britt Brestrup
Trond Jørgensen

Konklusjon: Klagen tas ikke til følge

1. Sammendrag av saksgangen

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning (kompensasjonsforskriften).

██████████, heretter kalt skadelidte, tjenestegjorde i to kontingenter i ██████████, henholdsvis ██████████ og ██████████. Skadelidte har hatt flere arbeidsforhold før og etter FN-tjenesten. Fra ██████████ arbeidet han som fisker, frem til han ble sykmeldt og senere uførepensjonert fra våren ██████████. Skadelidte er fra ██████████ innvilget uførepensjon med 50 % yrkesskadefordeler, med bakgrunn i at ervervsuførheten delvis skyldes nakkeplager og delvis yrkesbetinget posttraumatisk stresslidelse.

Skadelidte har mottatt psykologbistand på grunn av problemer relatert til FN-tjenesten. I spesialisterklæring fra dr. Espen Anker konkluderes det med sannsynlighetsovervekt for at skadelidte ble påført en posttraumatisk stressforstyrrelse (PTSD) som følge av tjenesten. Skadelidte har mottatt adekvat behandling på Modum bad, og den sakkyndige har på den bakgrunn konkludert med at skadelidte nå skal være frisk.

SPK innvilget kompensasjon etter kompensasjonsforskriften for en varig ervervsmessig uførhetsgrad på 50 %, basert på skadelidtes sammensatte sykdomsbilde med dels somatiske lidelser og dels tjenesterelaterte psykiske belastningsskader. SPK har lagt til grunn at det ikke er holdepunkter for at de somatiske plagene er kommet som en følge av den tjenesterelaterte psykiske lidelsen. I påvente av at den særskilte Klagenemnda ble opprettet, behandlet FD klagen. SPKs vedtak ble opprettholdt, hvorefter saken på nytt ble klaget inn for Klagenemnda.

I klagenemndas vedtak i sak 27/2011 ble skadelidte innvilget 100 % kompensasjon etter forskriften Del I (35 G). Skadelidte søkte deretter om kompensasjon etter forskriften Del II. I vedtak av 14. januar 2013 avsto SPK kravet. I etterkant av dette vedtaket, ble det innhentet en spesialisterklæring fra psykolog Snorre Sæbø i henhold til mandat for ordningen.

Psykolog Sæbø konkluderte med at skadelidte har diagnosen F43.1 Posttraumatisk stresslidelse. Han fremholdt blant annet:

«Alt i alt (både ut ifra funn i fra kartleggingssamtalene, fra de ulike undersøkelsene og dokumentene) synes det at en med rimelig sikkerhet kan fastslå at hoveddiagnosen for plagene til ██████████ er PTSD (ICD-10 kode F.43.1), og at årsaken til dette, i mer enn 50 % skyldes den internasjonale militærtjenesten. I tillegg synes hendelsenes alvorlighet og også likheten i symptomer i forhold til andre veteraner som har opplevd det samme synes å tilsa dette. Likeledes atferdsendringene hos ██████████ før og etter de militære oppdragene.

Sæbø fastsatte skadelidtes medisinske invaliditet i gruppe 3 (35-44%).

I vedtak av 25. november 2014 omgjorde SPK delvis det tidligere vedtaket, og innvilget skadelidte 50 % av full kompensasjon etter forskriften Del II. Vedtaket er påklaget av advokat Anne Lotte Gulbrandsen på vegne av skadelidte. SPK har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak, og saken er sendt frem for klagebehandling

For klagenemnda møtte skadelidte sammen med sin kone og advokat. SPK var også tilstede på møtet.

2. Nemndas vurdering

Det er uomtvistet at skadelidte har en psykisk belastningslidelse som skyldes tjeneste i internasjonale operasjoner. Det er videre på det rene at skadelidte har omfattende nakkeplager. Saken reiser to spørsmål. Det er for det første spørsmål om skadelidtes omfattende nakkeplager er å anse som en konsekvens av den psykiske belastningslidelsen og henger så vidt uløselig sammen med den at de i seg selv danner grunnlag for kompensasjon. Det følger av forskriften at det kun er psykiske skader som er omfattet, jf forskriften § 3. Nemnda har i tidligere vedtak også knyttet ansvar til fysiske skader, der disse henger uløselig sammen med den psykiske lidelsen og forsterker de psykiske plagene. Fysiske skader er dog ikke omfattet av ordningen. Det vises for så vidt til bl.a. vedtak 15/2011. Dersom nakkeplagene ikke anses å være en del av det psykiske bildet, er det videre spørsmål om nakkeplagene i seg selv er av et slikt omfang at de uansett ville ha medført delvis ervervsuførhet for skadelidte. Bevisbyrden for at skadelidte uansett ville ha blitt helt eller delvis varig ervervsmessig ufør, påhviler staten. Det vises for så vidt til Rt. 1999 s. 1473.

Da nemnda behandlet skadelidtes krav under 35G-ordningen kom nemnda i vedtak 27/2011, under en viss tvil og under henvisning til de lempeligere kravene til bevis for årsakssammenheng, at skadelidtes nakkeplager i hovedsak kunne forklares med den psykiske belastningslidelsen han var påført gjennom tjenesten. Det fremsto som sentralt for nemnda at opplysninger om behandling av skadelidtes psykiske plager også hadde betydelig innvirkning på hans nakkeplager. Nakkeplagene fremsto som så vidt tett knyttet til den psykiske belastningslidelsen at det var naturlig å knytte ansvar til dem. Sentralt var nakkeplagenes tilsynelatende flukturering med den psykiske lidelse, hvoretter det ble opplyst at nakkeplagene syntes tilnærmet fraværende etter behandling av de psykiske belastningslidelser under opphold på Modum. Nemnda la videre til grunn at det med bakgrunn i tolkningsnotatet av 22. november 2010 fra Forsvarsdepartementet, også måtte stilles strengere krav til bevisene for om skadelidte ville ha falt ut av yrkeslivet uansett som følge av andre plager.

Av den foreliggende medisinske dokumentasjon, fremstår skadelidtes nakkeplager som massive og som en selvstendig lidelse. Det er klare funn på at skadelidtes fysiske plager i stor grad har preget hans sykdomsbilde. Ut fra de foreliggende medisinske dokumenter fremgår at skadelidte har objektivt konstaterbare nakkeplager i form en skiveprotrusjon lateralt som gir forutsetning for nerverotpåvirkning. Slik nakkeplagene er beskrevet gjennom omfattende medisinsk dokumentasjon, er det for nemnda åpenbart at de ikke kan forstås som en konsekvens av den psykiske belastningslidelsen. Forskriften hjemler en særskilt kompensasjonsordning for personer som har blitt påført psykisk belastningslidelse som følge av internasjonale operasjoner. Det er neppe tvilsomt at somatiske lidelser er mer krevende å bære for en som har psykiske lidelser. På den annen side er det ei heller tvilsomt at det er mer krevende å bære psykiske lidelser når man også har somatiske lidelser. Det innebærer likevel ikke at man tilkommer en høyere kompensasjon eller får dekket også de somatiske lidelsene under forskriften. Når nemnda tidligere har inkludert enkelte somatiske utslag av psykiske lidelser, er dette knyttet til en uløselig sammenheng mellom psykiske belastninger og muskulære spenninger i kroppen, hvor spenningene opphører ved fravær av psykisk smerte. Det er således den psykiske belastningslidelsen som har dannet grunnlag for kompensasjon. Somatiske lidelser er ikke omfattet. Skadelidte kan på denne bakgrunn ikke høres med at han har krav på kompensasjon for nakkeplagene, slik de fremstår.

På denne bakgrunn blir det spørsmål om nakkeplagene er av en slik karakter at de i seg selv ville ha medført at skadelidte, om man tenker tjensten borte, ville ha vært helt eller delvis ufør. Dette har vært lagt til grunn i forbindelse med skadelidtes krav om uføretrygd. Der fremgår at han har en varig nakkeskade, som i seg selv kan forklare bortfall av minst 50 % av arbeidsevnen. Ut fra disse vurderingene har også skadelidte fått innvilget 100 % uførepensjon, der bare 50 % er beregnet etter særregler ved yrkesskade i form av hans psykiske plager fra tjenesten.

Basert på den massive dokumentasjon omkring nakkeplager, kan nemnda ikke se at det er grunnlag for å fravike de vurderinger som er foretatt av trygden. Nemnda legger etter dette til grunn at skadelidtes fysiske skader i form av nakkeplager, er så vidt omfattende at de med stor grad av sannsynlighet ville ha medført at skadelidte uansett vil ha vært delvis ufør om tjenesten tenkes borte.

Skadelidte har anført at han ville ha hatt mulighet for en annen og mindre fysisk krevende karrierevei om tjenesten tenkes borte. Nemnda finner ikke bevismessige holdepunkter for anførselen. Det legges etter dette til grunn at skadelidte uansett ville ha vært delvis ufør med minst 50% om tjenesten tenkes borte.

Nemnda finner etter dette å stadfeste SPKs vedtak.

Skadelidte har sendt frem reiseregning i forbindelse med oppmøte i nemnda med tilsammen kr. 1501,50. Utgiftene dekkes i sin helhet.

For klageomgangen er det fremsatt krav om dekning av utgifter til juridisk bistand stor kr. 24 750,- inkl. mva. I henhold til forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda § 11, dekkes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand. Nemnda finner i dette tilfellet å kunne akseptere fakturen slik den er fremlagt.

3. Konklusjon

Vedtaket fra SPK opprettholdes.

Utgifter til juridisk bistand i anledning klagesaksbehandling dekkes med kr. 24 750.- inkl. mva. Utgifter i forbindelse med oppmøte dekkes i sin helhet.

Vedtaket er enstemmig

Oslo, 9. desember 2015

Marianne Abeler
Medlem av klagenemnda

